

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 178 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น ข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 276 คน ข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี จำนวน 1,721 คน รวม 1,997 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 162 คน ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี จำนวน 313 คน รวม 475 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้ แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน มีจำนวนข้อสอบถาม 59 ข้อ ข้อมูลได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 475 คน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า ของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และผู้บริหารที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมทั้งทั้งนี้ในวันเวลาเก็บแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 475 ชุด ได้รับคืนทั้งหมด 475 ชุด คิดเป็น 100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่และค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ที่มีต่อการปฏิบัติหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้ t - test

สรุปผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากการศึกษา พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน

Rajabhat Mahasarakham University

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นต่อ พฤติกรรม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รายด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความ

คิดเห็นต่อ พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รายด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม

2. สรุปความคิดเห็นรายด้านตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักนิติธรรม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักคุณธรรม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง และ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.3 ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักความโปร่งใส พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง และ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับปานกลาง

2.4 ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.5 ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อ พบว่า ข้าราชการครู

ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง และ
ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.6 ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ข้าราชการครูที่มี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และข้าราชการครู
ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. เปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติยัติหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
แตกต่างกันมี ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ในด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม
หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่
ต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ
พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมกร
ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหาร แต่เป็นเรื่องที่ผู้บริหารดำเนินการ
มาตลอดแต่อาจจะไม่ทราบว่าเป็นหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นสาเหตุทำให้ข้าราชการครูที่มี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมองเห็นการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็น
จริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนใน

โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ใน ระดับปานกลาง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทฤษฎีของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษา พบว่า ทฤษฎีของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรม ทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือด้านการครองตน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 244 คน จากหน่วยงานต้นสังกัด 11 หน่วยงาน และมีสถานภาพแตกต่างกัน 5 กลุ่ม ข้อมูลในการศึกษาได้มากจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนฉบับละ 5 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญร่วม ทิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทฤษฎีของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี ที่ครูผู้สอนและลูกจ้างประจำต้องการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากต่ำไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี พบว่า มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า มีความเห็นว่า ข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี ถือว่าเป็นครูรุ่นใหม่ ที่มีมุมมองว่าพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในปัจจุบันยังไม่เป็นไปตามที่ครูเหล่านั้นทราบและเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทรรณะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษา พบว่า ทรรณะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญร่วม ทิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยรวม และเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการ ครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตามความเห็น ของครูอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากทุกด้าน

ข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็น ต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ข้าราชการครูที่มี ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี เป็นครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานสูงแล้ว และ เป็นผู้ที่พบเห็นการบริหารที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้ทราบและเข้าใจพฤติกรรมการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร และครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นครูที่มีหลักแหล่งที่อยู่อาศัยที่ชัดเจน ทำให้มีความคิดเห็นต่อ การบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตาม

เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมองเห็นการปฏิบัติงานด้าน หลักนิติธรรมเกิดผลต่อทุกคน อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทัศนะของอาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม ของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน ด้านการครองคนอยู่ในระดับ ปานกลาง สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษา เปรียบเทียบ ค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และ หาข้อ เสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 244 คน จากหน่วยงาน ต้นสังกัด 11 หน่วยงาน และมีสถานภาพแตกต่างกัน 5 กลุ่ม ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากให้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนฉบับละ 55 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานแตกต่างกัน มีความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถาบันคือ ควรมีการทำงานโดยการ มีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ กระจายอำนาจอย่างเสมอภาค พัฒนากุศลกร ให้มีคุณภาพ และมีการประเมินผลงานที่เป็นระบบ

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรม การบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีอายุราชการที่ยังไม่เกิน 10 ปี ยังไม่เข้าใจการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลเท่าที่ควร อีกทั้งยังอาจติดขัดอยู่กับตัวเองมากเกินไป ซึ่งสอดคล้อง กับ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการ ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็น

ผู้นำด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทรรศนะของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทรรศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทรรศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีทรรศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงานและคุณธรรมในการครองคน

ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารมีแผนปฏิบัติงานชัดเจน มีกำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด และมีความชัดเจนต่อข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงานและคุณธรรมในการครองคน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตามความเห็นของครูอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาตามรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม, ด้านภาวะผู้นำ, ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก พบดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือข้อเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองงาน

1.2 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกันต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการกำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ระบบการบริหารทั่วไปมีความชัดเจน มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทัศนะของอาจารย์วิทยาลัย อาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน ด้านการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 244 คน จากหน่วยงานต้นสังกัด 11 หน่วยงาน และมีสถานภาพแตกต่างกัน 5 กลุ่ม ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนฉบับละ 55 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิวบี (Newby. 1998 : 4492-A) ที่ได้ศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) ในโรงเรียนประถมศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้ระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร และโรงเรียนที่ไม่ใช่ โดยสำรวจจากโรงเรียนที่ใช้ และไม่ได้ใช้ระบบการบริหารคุณภาพประเภทละ 4 โรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่ใช้ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) จะบริหารงานตามความต้องการ ความพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน บุคลากรทุกฝ่ายมีความร่วมมือกัน จึงทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ

เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบการบริหารทั่วไปมีความชัดเจน มีการกำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด และตัวแทนบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรัตน์ มุ่งอิงกลาง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี รับผิดชอบและเข้าใจใน แผนปฏิบัติงานชัดเจนมีการกำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด และระบบการบริหารงบประมาณมีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับปานกลางและมาก ส่วนคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชา ทั้ง 4 คุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ได้

ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี ที่ครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักคุณธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานสามารถอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้ มีการประกาศหลักเกณฑ์กาพิจารณาความคิดความชอบ ให้รับทราบโดยทั่วกัน และผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวกิจ ศรีปีดถา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบัน ราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีค่าระดับการปฏิบัติงานเป็นร้อยละ 66.182 กลุ่ม ตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้อง กับผลงานวิจัยของ บุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณ ธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรม ในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน

เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการ ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อไม่ ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานสามารถอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้ ประกาศหลักเกณฑ์การ พิจารณาความคิดความชอบ ให้รับทราบโดยทั่วกัน ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึด หลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิสุทธิ แก่งคำ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ตามทรงพระชนมของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ต้องการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งแสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร และพฤติกรรมในการบริหาร เป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์คล้ายคลึงกัน

ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี

มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของบุคลากรใน โรงเรียน เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานสามารถอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้ และกระบวนการพิจารณาความดีความชอบเป็นไปอย่างเปิดเผยและเป็นธรรมแก่บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนใน โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ใน ระดับปานกลางและมาก ส่วนคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชา ทั้ง 4 คุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด

1.4 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประกาศให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ประกาศเกณฑ์ในการได้รับสวัสดิการของบุคลากรอย่างเปิดเผย ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถสื่อสารกันแบบสองทาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนใน โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ใน ระดับปานกลางและมาก ส่วนคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทรงพระชนมของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 4 คุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โปชมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทรศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามทรศนะของข้าราชการครูสายผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ข้าราชการครูสาย ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญา ตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการ ศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วน รวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการ ครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน

เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการ ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี และมีอายุราชการเกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี ทราบถึงกฎ ระเบียบ ของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ การประชาสัมพันธ์การรับสมัครบุคลากร เข้าทำงานอย่างทั่วถึง ประกาศรับนักเรียนที่อายุถึงเกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ ประกาศให้บุคลากรรับรู้เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงาน และบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ของโรงเรียน มีการรายงานผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ประกาศให้บุคลากรรับทราบ เกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ประกาศเกณฑ์ในการได้รับสวัสดิการของบุคลากรอย่าง เปิดเผย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนรัตน์ กมลพัฒนะ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการ ศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทรศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏ มหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบัน

ราชภัฏมหาสารคาม พบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถาบันคือ
 ควรมีการทำงานโดยการมีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ กระจายอำนาจอย่าง
 เสมอภาค พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และมีการประเมินผลงานที่เป็นระบบ

1.5 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
 ต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักการมีส่วนร่วม
 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลัก
 ความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน
 บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร
 (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน
 ตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยม
 ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ
 ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของ
 ผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ใน ระดับปานกลางและมาก ส่วนคุณ
 ลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชา ทั้ง 4 คุณลักษณะ
 อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพโรจน์ สิงห์คำ(2542 : บทคัดย่อ)
 ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
 ประถมศึกษาอำเภอ เขียงคาน จังหวัด เลย ตามความเห็นของครูอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้อง
 กับผลงานวิจัยของ สงวน เรือนไธสง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่
 พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและจำแนกตามสถานภาพ มีความคิดเห็นต่อ
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ
 ที่พึงประสงค์มาก ผู้แทนครู และผู้แทนชุมชน มีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับที่
 พึงประสงค์มากที่สุด ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็น
 ต่อคุณลักษณะโดยภาพรวมและด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง
 ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์
 มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครูและผู้แทนองค์กรชุมชน มีความคิดเห็น
 ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับที่ พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง

- ๑) เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี และข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สราวุฒิ สิทธิราช (2544 : บทคัดย่อ , 53 - 57) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า กรรมการสถานศึกษา โดยส่วนรวม และจำแนกตามสถานภาพของกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนและตัวแทนชุมชน เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิวบี (Newby. 1998 : 4492 - A) ที่ได้ศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) ในโรงเรียนประถมศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูล จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้ระบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์กร และโรงเรียนที่ไม่ใช่ โดยสำรวจจากโรงเรียนที่ใช้ และไม่ได้ใช้ระบบการบริหารคุณภาพประเภทละ 4 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่ใช้ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) จะบริหารงานตามความต้องการ ความพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน บุคลากรทุกฝ่ายมีความร่วมมือกัน จึงทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ

1.6 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกันต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถวางแผนพัฒนาตนเอง มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตามปฏิทิน และทันเวลาเสมอ ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขียงคาน จังหวัดเลย ตามความเห็นของครูอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม, ด้านภาวะผู้นำ, ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก พบดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือข้อเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองงาน ด้านภาวะผู้นำ คือ ข้อรักเกียรติรักศักดิ์ศรี ศรัทธาในอาชีพ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คือ ข้อทักษะการบริหาร การครองตน ครองคน ครองงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ข้อมีสติจะพูดจริงทำจริง ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ระหว่างครูผู้สอนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสามารถวางแผนพัฒนาตนเอง มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็งมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตามปฏิทิน และทันเวลาเสมอ และส่งเสริมให้ข้าราชการครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนรัตน์ กมลพัฒนะ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารในทรรณะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิสุทธิ แก่งคำ(2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทรรณะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลยต้องการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งแสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหารและพฤติกรรมในการบริหารเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์คล้ายคลึงกัน

ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสามารถวางแผนพัฒนาตนเอง และมีการพัฒนาทีมงาน โดยการนิเทศ และอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สงวน เรือนไธสง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และจำแนกตามสถานภาพ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มาก ยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมด้านบุคลิกภาพและด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด และผู้แทนครู และผู้แทนชุมชน มีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะโดยรวม และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน และ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นด้าน ความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่า ผู้แทน ผู้ปกครอง และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู และผู้แทนองค์กรชุมชน มีความคิดเห็นด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับ ที่พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง

1.7 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ต่อระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถตรวจสอบการบริหาร การเงินได้ การบริหารทรัพย์สินของโรงเรียนมีความชัดเจน ผู้บริหารมีอำนาจงานอย่างอิสระ ในการทำนิติกรรม มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม และมีคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

มีขนาดเล็ก มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวกิจ ศรีปีดลา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 244 คน จากหน่วยงานต้นสังกัด 11 หน่วยงาน และมีสถานภาพแตกต่างกัน 5 กลุ่ม ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนฉบับละ 55 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีค่าระดับการปฏิบัติงานเป็นร้อยละ 66.182 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มาจากหน่วยงานแตกต่างกัน มีความเห็นเรื่องค่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถาบันคือ ควรมีการทำงานโดยการมีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ กระจายอำนาจอย่างเสมอภาค พัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพ และมีการประเมินผลงานที่เป็นระบบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทาฟฟี (Taff, 1998 : 4286 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหาร และความสำเร็จของโรงเรียน โดยศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน จากครู 536 คน ในโรงเรียน 25 โรงเรียน เป็นครูที่สอนเต็มเวลาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ของมลรัฐโอกลาโฮมา สหรัฐอเมริกา พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียน มีผลต่อการประสบความสำเร็จของโรงเรียน

เมื่อจำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารทรัพย์สินของโรงเรียนมีความชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบการบริหารการเงินได้ ซึ่งพอเทียบเคียงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน

พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีอายุราชการในการปฏิบัติงานเกิน 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สามารถตรวจสอบการบริหารการเงินได้ ผู้บริหารมีอำนาจงานอย่างอิสระ ในการทำนิติกรรม มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถในการบริหารงาน พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปาน

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง 6 ด้าน อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานชัดเจน มีคณะกรรมการกำกับ ตรวจสอบ การบริหารการเงินในทุกระดับ กำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ระบบการบริหารทั่วไปมีความชัดเจนมีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของบุคลากรในโรงเรียน ประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ ให้รับทราบโดยทั่วกัน และผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักการบริหาร

โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ประกาศให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ประกาศเกณฑ์ในการได้รับสวัสดิการของบุคลากรอย่างเปิดเผย ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถสื่อสารกันแบบสองทาง โรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ ผู้บริหารสามารถวางแผนพัฒนาตนเอง มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตามปฏิทิน และทันเวลาเสมอ สามารถตรวจสอบการบริหารการเงินได้ การบริหารทรัพย์สินของโรงเรียนมีความชัดเจน ผู้บริหารมีอำนาจงานอย่างอิสระ ในการทำนิติกรรม มีการจัดระบบการบริหารโรงเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ หงษ์สาคร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทฤษฎีของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 7 รวม 4 ด้าน คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนตามทฤษฎีของครูผู้สอน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทฤษฎีของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่าระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยรวมเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ และเป็นรายชื่อทุกข้อมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สงวน เรืองโรสง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู และผู้แทนองค์กรชุมชน มีความคิดเห็นด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับที่ พึงประสงค์มากกว่าผู้แทนผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนทุก โรงเรียน ควรนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ให้ครบทุกด้าน อย่างสม่ำเสมอ และแจ้งกับครูทุกคนให้ทราบด้วย
2. ผู้บริหาร โรงเรียนทุก โรงเรียน ควรมีความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลอย่าง ถ่องแท้ และปฏิบัติจริงให้มาก และควรจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนและชุมชน ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรศึกษาปัญหาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน โรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2